เรื่อง : นสพ.ศุภลดา ปริญญาธนากร นิสิตแพทย์ ชั้นปีที่ 6
คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เพจ facebook : หมอชิด โดย สโมสรนิสิตคณะแพทยศาสตร์ จุฬาฯ
ขอนำเสนอ เกร็ดความรู้ทางการแพทย์เล็กๆ ที่อาจไม่เคยรู้ หรือเคยเข้าใจผิดไป
"เพราะเรื่องหมอหมอ... ชิดตัวมากกว่าที่คุณคิด"

การฝากครรภ์...
เรื่องสำคัญที่คุณแม่ทุกคนต้องทำ

การฝากครรภ์ คือ การดูแลหญิงตั้งครรภ์และทารกในครรภ์ในช่วงก่อนคลอด เนื่องจากขณะตั้งครรภ์ สรีระร่างกายของหญิงตั้งครรภ์จะมีการเปลี่ยนแปลงต่างจากช่วงก่อนตั้งครรภ์เป็นอย่างมาก อีกทั้งการทำงานของระบบอวัยวะต่างๆ ในร่างกายของหญิงตั้งครรภ์ก็มีความแตกต่างไม่เหมือนกับคนทั่วไป ทารกในครรภ์ก็เช่นเดียวกันที่จะสร้างอวัยวะต่างๆ และมีอวัยวะพิเศษที่ทำงานเฉพาะขณะอยู่ในครรภ์ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงทั้งหมดอาจมีปัจจัยรบกวนต่างๆ ที่ทำให้การสร้างอวัยวะเกิดความผิดปกติที่อาจเป็นอันตรายแก่ทารกในครรภ์ได้ ดังนั้นหญิงตั้งครรภ์ทุกคนควรเข้ารับการฝากครรภ์กับบุคลากรทางการแพทย์ทันทีที่ทราบว่าตั้งครรภ์ และมาตรวจติดตามตรงตามนัดหมายทุกครั้งเพื่อให้การตั้งครรภ์เป็นไปอย่างปลอดภัย

การฝากครรภ์กับบุคลากรทางการแพทย์จะประกอบไปด้วย การให้ความรู้ การให้คำปรึกษา การตรวจคัดกรอง และการให้การรักษา โดยมีรายละเอียดคร่าวๆ ดังนี้

1) การให้ความรู้ เช่น ความรู้เกี่ยวกับข้อปฏิบัติตนขณะตั้งครรภ์ ลักษณะของอาการเจ็บครรภ์คลอด เป็นต้น โดยบุคลากรทางการแพทย์จะให้ความรู้ผ่านการพูดคุย ผ่านสื่อความรู้ในคลินิกฝากครรภ์ สมุดบันทึกสุขภาพมารดาและทารก หรือสมุดเล่มชมพู นอกจากการใช้บันทึกข้อมูลการตรวจติดตามต่างๆ ขณะฝากครรภ์แล้ว ยังมีการแทรกเนื้อหาความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพหญิงตั้งครรภ์อีกด้วย

2) การให้คำปรึกษา เช่น การให้คำปรึกษาเกี่ยวกับความเสี่ยงภาวะดาวน์ซินโดรมของทารกในครรภ์ เพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับความเสี่ยงที่ทารกในครรภ์จะป่วยเป็นโรคดังกล่าว รวมถึงวางแผนแนวทางการรักษาร่วมกันระหว่างหญิงตั้งครรภ์ ครอบครัวของหญิงตั้งครรภ์ และบุคลากรทางการแพทย์

3) การตรวจคัดกรอง เช่น การตรวจคัดกรองเชื้อเอชไอวี (HIV) การตรวจอัลตราซาวนด์ประเมินสุขภาพของทารกในครรภ์ การตรวจหาความผิดปกติในขณะตั้งครรภ์เพื่อนำไปสู่การวางแผนตรวจวินิจฉัยและรักษา เช่น การให้ยาต้านไวรัสและการวางแผนวิธีการคลอดเพื่อป้องกันการติดเชื้อไวรัสเอชไอวี (HIV) จากมารดาสู่ทารกในครรภ์ การส่งต่อครรภ์แฝดให้สูติแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ดูแลหลังจากตรวจพบครรภ์แฝดด้วยวิธีอัลตราซาวนด์ เป็นต้น

4) การให้การรักษา ตั้งแต่การรักษาอาการที่พบได้บ่อยขณะตั้งครรภ์ เช่น การให้ยาแก้อาการคลื่นไส้อาเจียน การให้วิตามินบี 6 เพื่อรักษาอาการแพ้ท้องในหญิงตั้งครรภ์ ตลอดจนการรักษาภาวะแทรกซ้อนที่รุนแรง เช่น การให้ยาลดความดันและยากันชักทางหลอดเลือดดำในหญิงตั้งครรภ์ที่ภาวะครรภ์เป็นพิษที่รุนแรง การให้ยากระตุ้นการเจริญเติบโตของปอดทารกในครรภ์ที่มีแนวโน้มที่จะคลอดก่อนกำหนด

ที่มา : ธีระพงศ์ เจริญวิทย์ และคณะ. สูติศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: โอ.เอ. พริ้นติ้ง เฮ้าส์, 2551.
ประภัทร วานิชพงษ์พันธุ์ และคณะ. ตำราสูติศาสตร์ = Modern textbook of Obstetrics. กรุงเทพฯ: พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: พี.เอ.ลิฟวิ่ง จำกัด, 2560.
อาจารย์ที่ปรึกษา : อ.นพ.ธีระภัทร เจริญวิทย์ ภาควิชาสูติศาสตร์-นรีเวชวิทยา คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย